

فهرست

پیش‌گفتار	۹
فصل اول	۱۱
اندیشه بهشتی در آینه قانون اساسی	۱۱
نفی استثمار	۱۳
نفی استبداد	۱۵
نفی اختناق	۱۷
ولایت تعریف و تحدید شده	۲۲
فصل دوم	۲۹
«موضع ما» پس از شهید بهشتی	۲۹
مواضع ما	۳۱
۱. استقلال قوه قضائیه	۳۱
۲. نفی حرکت‌های خودسرانه گروه‌های تندرو	۳۳
۳. توزیع عادلانه امکانات آموزشی	۳۴
۴. گرایش ضد تبعیض و ضد انحصار در ورزش	۳۶
۵. محدودیت فعالیت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۳۶
۶. مسائل اقتصادی	۳۸
استنتاج	۴۱
فصل سوم	۴۳
افول شهید بهشتی در قانون اساسی	۴۳

چالش تفسیر	۴۴
الف) مسائل مربوط به رهبری	۵۳
۱. حذف شورای رهبری	۵۵
۲. حذف شرط «پذیرش مردم» در رهبری	۵۶
۳. حذف انتخاب مستقیم رهبری توسط مردم	۵۹
۴. توسعه اختیارات رهبری	۶۲
۵. مخاطرات تصمیم‌گیری فردی	۶۴
ب) مسائل قوه قضائیه	۷۰
۱. استقلال قوه قضائیه	۷۰
۲. انتخابی و انتصابی بودن مسؤولان قضایی	۷۱
۳. دادگاه‌های خاص	۷۴
ج) مدیریت صداوسیما	۷۶
د) بازنگری در قانون اساسی	۸۱
فصل چهارم	۸۷
شهید بهشتی؛ یک روحانی متفاوت	۸۷
مقاله «روحانیت در اسلام»	۸۹
ارتباط با دانشگاهیان	۹۱
ارتباط با مردم	۹۵
مریدبازی و مریدسازی	۹۷
شجاعت در بیان واقعیات	۱۰۰
ریاضت نفس	۱۰۳
فصل پنجم	۱۰۵
شهید بهشتی و دُگم‌ها در نظام اسلامی	۱۰۵
حکم اولی و ثانوی	۱۰۷
آزادی انتقاد از رهبران	۱۱۰

۱۱۱.....	علی (ع) و طلحه و زبیر
۱۱۴.....	علی (ع) و عبدالله بن عمر
۱۱۶.....	ممنوعیت شکنجه
۱۱۸.....	محاكمه علنی جرایم سیاسی و مطبوعاتی
۱۱۹.....	انتقاد از رهبران
۱۲۳.....	فصل ششم
۱۲۳.....	حریت صنفی روحانیت
۱۲۴.....	طرح موضوع
۱۲۵.....	رسالت مبلّغان
۱۲۶.....	خطر کتمان حقیقت
۱۲۷.....	کتمان مقدس مآبانه و دنیا طلبانه
۱۲۸.....	رسالت تبلیغ خدا
۱۳۱.....	جایگزینی اشخاص به جای ارزش‌ها
۱۳۳.....	راه اصلاح رهبران
۱۳۴.....	ندرت حرّیت
۱۳۵.....	مقاومت در برابر عوام زدگی
۱۳۶.....	در اسارت مریدان و دست بوسان
۱۳۸.....	تکریم‌های فساد آفرین
۱۴۰.....	ریشه فساد
۱۴۱.....	تبلیغ ضد تبلیغ
۱۴۴.....	نگرانی از بازیگران دین فروش
۱۴۹.....	فصل هفتم
۱۴۹.....	قلمرو اجبار در حکومت اسلامی
۱۵۰.....	مقدمه
۱۵۰.....	۱. فلسفه تکلیف

۸ بازگشت «از» بهشتی، بازگشت «به» بهشتی

۲. فلسفه دولت اسلامی..... ۱۵۵
۳. نظریه شهید بهشتی..... ۱۵۹
- اصل اول..... ۱۶۰
- اصل دوم..... ۱۶۱
- اصل سوم..... ۱۶۱
- اصل چهارم..... ۱۶۳
- اصل پنجم..... ۱۶۴
- اصل ششم..... ۱۶۵
- اصل هفتم..... ۱۶۵
- تحلیل و بررسی..... ۱۶۶
- فهرست اعلام..... ۱۷۱

پیش‌گفتار

جامعه اسلامی ما، اینک در کجا قرار دارد؟ آیا این وضع، همان آرمانی است که ملت برای آن قیام کرد؟ و اگر هنوز به آن نرسیده‌ایم، آیا در همان سو رو به پیشرفت هستیم؟ و اگر نه آیا در حرکت خود دچار رکود و توقف شده‌ایم؟ و اگر نه آیا از آن آرمان‌ها در حال فاصله گرفتن هستیم؟

پاسخ گفتن به آن پرسش، و انتخاب هر یک از این گزینه‌ها، موکول به شاخص‌هایی است که از پیش تعیین کرده بودیم و از سوی پیشگامان نهضت اعلام شده بود. و البته میان آن‌ها آیت‌الله بهشتی، یکی از برجسته‌ترین متفکران، و از طراحان نظام اسلامی است. و با تکیه بر ارای او می‌توان تشخیص داد که اینک در کجا قرار داریم.

مباحثی که در این اثر ارائه شده است، با بررسی و ارزیابی اندیشه این شهید والا مقام بخصوص ایده‌های مترقی اش در قانون اساسی، در صدد پاسخ به این سوال است که ما با آن اندیشه‌ها چه نسبتی داریم؟ و در کجا «از آن‌ها» بازگشت کرده‌ایم، و چگونه می‌توانیم «به آن‌ها» بازگشت کنیم؟

این مقالات و گفتارها که به شکل پراکنده در سال‌های اخیر انتشار یافته است، جملگی در این دغدغه اشتراک دارند. خداوند شهید مظلوم را با اولیای خود محشور فرماید و ما را در آن مسیر استقامت و پایداری عنایت کند.

محمدسروش محلاتی

فروردین ۱۳۹۵